

Niemand houdt van UWV

De opheffing van het uitkeringsinstituut UWV is een veilige bezuiniging voor de formerende partijen CDA, VVD en PVV.

Van onze verslaggevers

Bart Dirks, Gijs Herderscheê

DEN HAAG Over één massieve bezuinigingsmaatregel is vrijwel iedereen in Den Haag het op hoofdlijnen eens. Het UWV kan worden opgeheven. Deze instelling kent uitkeringen toe, betaalt die aan werklozen en arbeidsongeschikten, en stuurt hen naar reïntegratiebureaus, die nieuw werk voor hen zoeken. Met een penne-streek kunnen VVD, CDA en gedoog-partner PVV zo'n 2 miljard aan 'uitvoeringskosten' bezuinigen en meer ambtenaren schrappen – het gros van de 21 duizend UWV'ers – dan enig kabinet eerder lukte.

Eigenlijk is het UWV al druk bezig zichzelf op te heffen. Tot ontzetting van de Tweede Kamer meldde het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen in maart dat de 'reïntegratiebudgetten' op waren. Binnen vier maanden was het bedrag, bedoeld voor een heel jaar, uitgegeven. Met die budgetten worden bureaus ingehuurd die werklozen en gedeeltelijk arbeidsongeschikten aan nieuw werk moeten helpen.

Begin augustus maakte het UWV bekend dat uitzendbureaus in de bakken werkzoekenden mogen kijken. Wie een uitzendbaan aangeboden krijgt, moet die nu accepteren. Het UWV geeft daarmee zijn taak als arbeidsbureau op.

Eigenlijk is de hele geschiedenis van het UWV gelardeerd met dit soort incidenten. De 'gouden wc-potten' van het uitkeringskantoor staan in het collectieve geheugen gegrift. De potten, die overigens niet van goud waren, stonden symbool voor de luxueuze verbouwing van het hoofdkantoor. De affaire kostte directeur

Tijbbe Joustra in 2004 zijn baan na een knallende ruzie met minister van Sociale Zaken Aart Jan de Geus. Joustra werd daarna de eerste Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

Het vertrek van Joustra bleek het sluitstuk van vijf jaar ruzie. In hoog tempo wisselde de leiding in de eerste jaren. Pas met het aantreden van Joop Linthorst, kort na het vertrek van Joustra, kwam het UWV in rustiger vaarwater.

Maar toen in augustus dit jaar bleek dat het UWV nog grotere tekorten had op de reïntegratiebudgetten, oordeelde de PvdA dat de raad van bestuur 'de eer aan zichzelf moest houden', vond het CDA de overschrijding 'onacceptabel' en sprak de VVD van 'de zoveelste misser'.

Het UWV begon op 1 januari 2000 als fusieclub van zes uitvoerders van werknemersverzekeringen. Dat was

een compromis tussen toenmalig minister van Sociale Zaken Klaas de Vries (PvdA) en zijn staatssecretaris Hans Hoogervorst (VVD). De PvdA kreeg de nationale uitvoerder van sociale zekerheid; om de VVD te verzoenen werden de arbeidsbureaus geprivatiseerd, al moeten werkzoekenden zich nog melden bij het UWV.

Inmiddels houdt niemand meer van het UWV. De VVD schreef het bondig in het verkiezingsprogramma: 'Het UWV als uitkeringsinstantie wordt opgeheven, de keuringen door het UWV blijven echter in stand.' De ChristenUnie schreef vrijwel letterlijk hetzelfde, andere partijen varieerden op dit thema. De PVV: 'Afschaffen UWV, taken gaan naar gemeente.'

Als het UWV wordt opgeheven, worden de taken gedecentraliseerd of geprivatiseerd. De gemeenten, zo is de algemene gedachte van SP tot VVD,

gaan de WW uitvoeren, zoals zij nu de Bijstand al doen. De arbeidsongeschiktheidsverzekering kan worden geprivatiseerd. Verzekeraars krijgen de zorg voor gedeeltelijk gehandicapten, zoals zij nu al de Ziektewet doen. Zij zullen dan, om hun 'schade' te beperken, ook zorgen voor nieuw werk, is het idee.

Alleen de volledig arbeidsongeschikten blijven bij het UWV. Dit voor-nemen stond al in het regeerakkoord van het gestruikelde kabinet CDA-PvdA-CU, maar bleef een dode letter. Als het nu doorgaat, blijft een mini-UWV over, dat de keuringen blijft doen en de zorg voor volledig arbeidsongeschikten houdt. Dit mini-UWV zou onderdeel kunnen worden van een andere uitkeringsinstantie, de Sociale Verzekeringsbank, die onder meer de AOW en kinderbijslag uitbetaalt.

In één klap kan zo 2 miljard euro worden bespaard. Dat kost het UWV nu aan 'uitvoeringskosten'. Natuurlijk vervallen die kosten niet, maar verschuiven ze, deels naar gemeenten en deels naar verzekeraars. Bij de sanering hoort ook een – kostbaar – sociaal plan. Maar uiteindelijk vervalt het merendeel van de uitgaven voor de rijksoverheid.

Hetzelfde geldt voor de UWV'ers. Het merendeel van hun 21 duizend banen kan de komende jaren vervallen, maar hun werk verschuift groten-deels naar gemeenten en verzeke-raars. Voor formerende politieke partijen is het opheffen van het UWV een aantrekkelijke, niet te versmaden optie, waarmee daadkracht wordt getoond. Een haalbare en zichtbare bezuiniging die, afgezien van de UWV'ers, niemand stoort. Want in Den Haag heeft het UWV geen fans meer.